

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80.—. — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Absolutizem

prihaja.

V Avstriji je čim dalje slabše. — Vse gre rakovo pot: gospodarstvo, kultura, politika. Ljudje, ki imajo skrbeti za državo, gledajo v bodočnost z obupnimi očmi. Kam vodi ta pot? Na drugi strani pa je v medsebojnem boju padla moč narodov — onih narodov, ki se navadno imenujejo močni in krepki stebri države. Ti stebri so oslabiljeni in se med seboj podirajo... Kam vodi ta pot? Vsa moč izhaja iz ljudstva — veli temeljni zakon ustave države — ljudstvo pa je izmogoženo in beži iz države, v kateri ni niti kruha niti pravice... Kam vodi ta pot. Zadnji dogodki na Dunaju so dali nam misliti. Gospod Stürgkh je moral zagovarjati svoja dejanja. Težko mu je bilo zagovarjati protustavne odredbe, toda rekel je, da je to — nujno potrebno.

Poslanci so to brez posebnega nemira vzeli na znanje. Tako padamo. Absolutizem preti obvladati vse narode. Nemci bodo od tega imeli svoj dobiček. In zakaj vse to? Zato, ker ni pravega odpora v ljudstvu.

»Edinost« piše:

Kako je prišlo od tega? Tako, da so dobili moč v roke ljudje, ki niso — znani po narodni in strankarski sebičnosti — izvajali konstitucionalnih zakonov po njihovem smislu, duhu in njihovih intencijah, ampak so jih zlorabljali in prostituirali v svoje umazane namene. Da je po letu 1867., iz katerega datirajo naši državni osnovni zakoni, nastopila vlada, ki bi bila začela z neizprosno energijo in brez vsakih ozirov izvajati državne temeljne zakone od vseh skrajnih konsekvenc, bi bil davno že rešen tisti usodni avstrijski problem, ki pa je še danes neresen istotako, kakor je bil leta 1867., in ki goni državo iz krize v krizo, ki jo vežejo na vseh udih in ki tudi v nje vnanji politiki ne dovoljujejo nikakega poleta, ki bi izsiljeval respekt pred to državo v vnanjem svetu.

Zgodovinsko znameniti dogodki zadnjih časov in vse nezdgo naše vnanje politike napram njim, so le logična posledica dejstva, da so državni osnovni zakoni ostali le na papirju in se niso izvedli. Narodi so razburjeni in nezadovoljni, ozlovoljene proti državi in v njej splošno; od kje naj pride torej isto soglasje, tista kompaktnost volje, ki naj bi dajala vsakemu ukrepu in vsaki akciji naše vnanje politike tisto neizogibno zaslombo, ki jamči za — uspehe?!

Pošljite naročnino, ako je še niste!

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

»Ne, gospodična. Bajar ljubimk je dalje tam — vidite, tam le, za drevjem...«

»In otrok je dodal:

»Tja noter so vrgli tistega pruskega oficirja, ki je bil vzrok, da so vse požgali na Bisjeri in ustrelili župana, gospoda Gontarja. Ali niste še slišali praviti o tem, gospodična?«

»Pač,« je zamrmrala in vzdrhtela, »slišala sem...«

In menla je sama pri sebi:

»Tudi jaz sem bila tisti dan žrttev nemških represalij.«

Toda opraviila sta bila lepo pot, od kar sta hodila... Kmalu ji je pokazal mali mahovito streho, molečo izmed hrastove goščave:

»Tukaj je.«

»Hiša gospoda Lemetra?« je povprašala in prebledela.

»Da, gospodična. Zdaj me menda ne potrebujete več...«

»Ne potrebujem vas. Nate, evo vam, kar sem vam obljubila za vaš trud...«

»Hvala, gospodična. Pa še za drugikrat.«

Stekel je nazaj proti Sen-Diz-jeju. Gilberta pa je zrla na hišo kakor vkopana.

Štajersko.

O mariborskem Wastianu kro- žijo med mariborskimi državnimi uradniki in nižjimi uslužbenci prav čudne govorice, ki v čisto posebni luči karakterizirajo Wastianov izstop iz »Nationalverbanda«. Soditi po teh govoricah, je bilo Wastianovo stališče v »Nationalverbandu« že dolgo časa sem skrajno omajano. Vzrok temu je bilo nastopanje Wastian v »Nationalverbandu« in njegovo siljenje v osprejete korporacije. To pa je njegove kolege »Verbandovce« močno jezilo. K vsemu temu si je dovolil baže Wastian proti sklepom »Nationalverbanda« več političnih ekskurzij, ki so bile celotni korporaciji v kvar. Dobil je baže že opetovano prav različne migljaje, da naj se umakne v ozadje. To pa je zopet Wastian v njegovi domišljavi močno pogrelo, vsled česar je pričel rovat v svojem mariborskem volilnem okolišu proti »Nationalverbandu« in res tudi vjel par kalinov. Končno je še napadel na zborovanju mariborskih zaupnikov »Nationalverband« in — moral iti, potem ko je dobil potreben migljaj s polenom od vodstva »Nationalverbanda«. Njegovo stališče kot predsednik »Südmärke« pa je povzročilo, da se je dalo vsemu formalno lice izstopa.

Maribor. (Nemška impertinenca) Pretečeno nedeljo dne 9. t. m. je prišel nek Mariborčan Slovenec — ime na razpolago — v Slov. Bistrico. Pri izhodu na postaji ga ustavi železniški uslužbenec vratar in zahteva nemško vozni listek. Slovenec ga je ponovno vprašal, kaj da hoče, a vratar ni hotel razumeti. Šele, ko mu je gospod povedal par primernih besed, je dejal v nemščini: »Moram govoriti nemško — ker mi je uradnik slovensko govoriti prepovedal...« Ko je nato dobil od Slovenca primeren pouk, so pričeli uradnik in nekateri službojuči podpreniki Slovenca psovati in izzivati. Posebno se je še odlikoval neki očividno pijani c. kr. pošni uradnik, ki je hotel Slovenca dejansko napasti, da ga ni njegova pametnejša soproga še pravočasno vjela za škrice suknje in vlekla nazaj. Proti vsem prizadetim bodo dvignjeni primerni koraki. Ni vrag, da pridemo temu divjanju renegatske sodrge do živega. Upravi juž. železnice pa že sedaj polagamo na srce, naj pravočasno pouči svoje nemške uslužbence, kako da se imajo vesti. Če se to ne bo zgodilo, se bo že v kratkem izvajalo zadnjič nasvetovano: obšipanje ravnotežev s priporočenimi pritožbami in — še kaj hujega...

Grušova. Ljubezni vi sosed! Viničar Fran Hvalič in njegov zet Iv. Cizej sta se že delj časa pripravala na žive in mrtve s kočarjem Žerjavom radi neke meje. Pred kratkim so se vsi trije srečali na poti. Vnel se je tudi to pot prepri, iz katerega

je kmalu nastal pobož. Žerjav je potegnul nož in hotel zabosti Cizelja. Hvalič pa je to s tem preprečil, da je Žerjava parkrat pobožal z gnojnimi vilami. Pri tem je bila Žerjavova lobanjanat ako močno zadeta, da je dobila precejšnjo luknjo. Tudi oboje gornjih lakti je močno poškodovanih. Žerjav baže premišlja, ali bi še dalje živel, ali ne...

Nemci v nevarnosti. Iz Gradca prihajajo čudne vesti. Tamošnji vsemški mestni očetje se zelo bojijo za svoje mandate v mestu. Vzeli jim jih bodo najbrže socialisti.

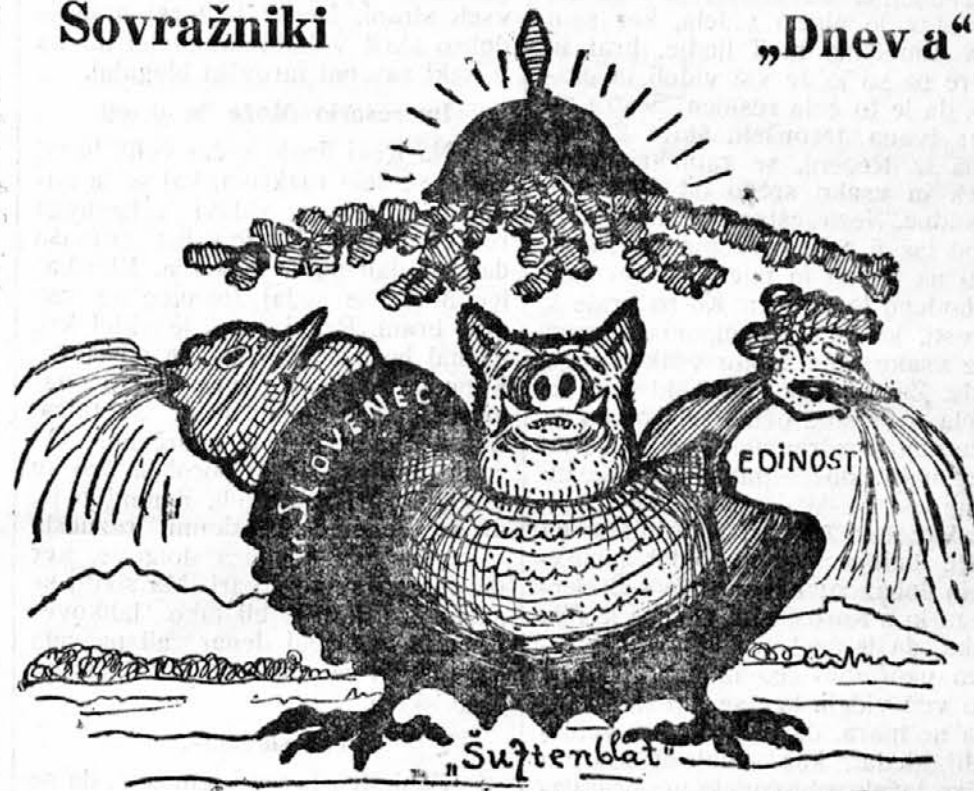
Sv. Tomaž pri Ormožu. (Motika in drug.) Posestnik Lukačič je mož nagle jeze. Te dni je prišlo med njim in posestnico Franco Plohl do prepira. Kar naenkrat je skočil Lukačič in pograbil neko na tleh ležečo motiko, s katero je potem udaril Plohlovo po glavi s tako močjo, da je bila v trenutku vsa s krvjo oblita.

Lahonci pri Ormožu. (Zalosten zakon.) Te dni se je vrnila posestnica Matilda Kosi zopet enkrat natakana domu. Moža je to razjarilo, prišlo je do prepira, v katerega poteku je Kosi zagrabil nek železen pisik, ki ga je parkrat posadil ženi z vso močjo na glavo. Vrh tega jo je sunil še parkrat z nogami, tako, da se je žena končno zgrudila nezavestna na tla. Njen položaj je bojda opasen.

O poverljivem Pivonki so se odkrile lepe stvari. Priznal je še več drugih tatvin na pošti, med drugim tudi, da je lani jeseni ukradel neko denarno pismo s 6000 K vsebine. Imel je tudi razmerje z neko znano graško demimondko. Svoji materi je opetovano izročil večje vsote denarja.

Razno. V Mariboru se je dne 12. t. m. v pozni večerni mraku dvignil balon »Steiermark« k ponočnemu vzletu. Balon so dopoldne napolnili. Vodil ga je tokrat nadporočnik Maher. Ves čas je razsajal hud vihar. — V Mariboru je umrl Fran Oehm, bivši posestnik gostilne »Pri grozdu«. Star je bil 62 let. Bil je član Kmetijske družbe in mariborskega Dirkaškega društva. — V Mariboru so vjeli v Dravi ribo jeguljo, težko 19 kg. Dolga je bila 1,25 m. — V Mariboru so pri »Schillerjevi« zbirki nabrali za »Südmärke« 1007,78 K. Kdo pa zbira kdaj za naš »Braničor«? — Voitsberšk zverjod so te dni baže izsledili minoriti v voitsberškem svojem revirju. Našli so ležišče levjega para. Lev se je, ko je čutil bližajoče se samostanske lovce, hotel umakniti, a računajo za gotovo, s tem, da se ni pridrli lovске vrste. V bližini Sevnice je hlapec Babič izsilil od svojega gospodarja 160 K, nato pa izginil. — V Savinjski dolini, v zgornji, strašijo cigani. Te dni so vlomili pri trgovki Golemšek pri Sv. Magdaleni, odnesli mnogo sladkorja, soli, kave, špeha itd. ter 60 K. Orožništvo pripravlja splošen pogon na to druhal.

Sovražniki

»Edinost« dne 12. t. m. piše:

Raubenblatt. Iz Gorice nam pišejo: »V soboto, 8. t. m., ko sem v knjigarni na goriskem kolodvoru kupoval časnik, pristopil je neki železniški uradnik in zahteval od prodajalke: »Gebens mir a Rauberblatt«. Radoveden sem bil, kateri je tako počaščen list. No, prodajalka mu je izročila »Edinost«. Nekdo mi je povedal, da se kliče ta gospodič Lukan.«

»Slovenec« dne 13. t. m. piše.

Raubenblatt. Prijatelj z južnega kolodvora nam piše: Pretekli ponedeljek sem bil navzoč, ko je neki železniški uradnik stopil k prodajalki časopisov in rekel: »Geben Sie mir ein Rauberblatt!«. Prodajalka je segla nato po liste in mu ponudila »Dan« ter tako počastila list ljubljanskih liberalnih učiteljev. Si non e vero, ben trovato!

Kako sta se lepo našla, ne da bi drug drugega citirala. Manjka samo še tretjega in tretet bo popoln...

Gorisko.

Svoječasno smo obljubili našim čitateljem, da bo prinašal »Dan« tudi karikature, ki bodo ilustracija goriskih razmer. Sedaj je zato poskrbljeno. Karikature pa stanejo mnogo, ni uverjeni smo, da jih bodo poskušali čitatelji našega lista odkupiti z naročanjem. Znanci in prijatelji naj agitirajo za naš list, ki mora priti v vsako vas, v vsakem kraju pa naj bi imel »Dan« poleg tega tudi dopisnika, ki bi mu poročal o domačih razmerah. Ne bi smelo biti ne vasi ne sela, kamor ne bi prihajal naš list.

Nemški »turnar« na državnem kolodvoru v Gorici. Pod tem naslovom prinaša zadnja št. »Soče« članek, ki govori o znanih sporih vsememških hujšakačev v Gorici. O isti stvari smo prejeli mi pretekli teden dopis, toda, ker se »Dan« ne cenzurira v Gorici, temveč ga masti le ljubljansko državno pravdnistvo, ki ne pozna goriskih razmer, je bil naš list zaplenjen in so pobrali še v Ljubljani celo naklado. Gospodu drž. pravdnistvu svetujemo, da obesi za-

časno paragrafe na klin in se gre učiti konfiskacijske prakse nekaj časa v Gorici.

Tel. društvo »Sokol« za Šempas—Ozeljan priredi v nedeljo 16. t. m. v prostorih br. J. Humarja v Šempasu prikvrat »Martinov večer« z jako krasnim in bogatim vzporedom: 1. Hr. Vol.: Izgubljeni cvet. Oktet prvaškega Sokola. 2. Iz dežja pod kap. Šaljiv samogovor. Govori Hr. V. 3. F. Juv.: Pastir. Domači zbor. 4. Hr. V.: Goljufani. Šaljiv samogovor. G. Hr. V. 5. Iv. pl. Zajec: Ružica i slavulj. Domači zbor. 6. Ženitvena smola. Šaljiv prizor. 7. J. Aljaž: Na planine. Domači zbor. 8. Hr. Vod.: Črnošolec, burka v dveh oddelkih. 9. Dražba Martinove gosi. 10. Janez bi rad umrl. Šaljiv prizor. 11. Slovo. Šaljiv samogovor. 12. Pretakanje vina o sv. Martinu in ples, kateri se vrši od 3—7 in pa od 10—12 zvečer. Začetek »večera« je točno ob 7. zvečer. Cene: Stojišče 40 v, sedež 1 K; plesni komad 20 v. Kdor se hoče res pošteno nasmejati in imenito zabavati, naj pride 16. t. m. v Šempas. Odbor.

stave... gibala se je z lahkoto in gracioznostjo. Da, da, bila je gospodična.

»S čim vam morem postreči?« je prašal, ko se mu je približala, in opazil sam, da njegov glas ni nič več tako osoren.

Gilberti je dala ta dozdevna dobrohotnost nekaj poguma.

»Prišla sem k vam, gospod,« je izpregovorila, čuteč, kako izginja iz njenih lic poslednja kaplja krvi, »prišla sem, da izpolnim željo uboge ženske, ki je bila hudo nesrečna. Ah, gospod, njena kazen je bila kruta...«

Vzravnal je svojo sključeno, visoko postavbo:

»O kom govorite?« je prašal zamolklo. »O kom?«

»Mrtva je...«

Zaječal je hripavo. Razumel je že.

Ta nesrečnica — ah, ni ga prevarila nenadna tesnoba! — ta nesrečnica je bila ona, o kateri ni prejel nikdar nobene novice!...

Ah, ta Marta!... Že dolgih dvajset let se je vpraševal s tesnobo, ki jo je poostiril večer slehernega dne, kaj se je zgodilo z njo, njegovo edinko...

In glej, to je bila prva vest, ki jo je prejel o njej — vest, ki ga je zadela v dno srca!...

Ali, dasi je razumel, vendar je hotel imeti gotovost popolnejšo. In ponovil je zamolklo:

»Kdo?... Čigavo smrt naznajte?«

S strtim glasom je odgovorila deklica:

»Smrt Marte Lemetrove, moje uboge matere!...«

»Vaše matere!...«

Vstal je... gledal jo z brezumnim pogledom... polnim srda... bolečine... sočutja...

»Vi?... Vi...«

In dočim so se ustavile njegove oči kakor zamaknjene na tem plavalnem dekletu s tako nežnimi in čistiimi potezami, je sklenila ona roke ter jeknila trepetaje in sklanjaje se, kakor da teži tudi njo vsa peza materinega pregreška:

»Ime mi je Gilberta. Ko je umrla moja uboga mati, sem ležala še v zibelki. Bilo je v Parizu, po strašnih dnevih obeh oblog. Mamica je pretrpela toliko... zaman se je borila z boleznijo, katero ji je nakopalo pomankanje, beda in obup. Umrla je tisto leto proti koncu jeseni, za sušico, ki jo je rešila njenih muk...«

»Da,« je zamrmral, »to je bilo morebiti še najboljšje zanj...«

»Tako je rekla tudi ona,« je odgovorila Gilberta krotko. »Ničesar se ni nadejala več od življenja, njen delež sta bili zgolj ena sama žalost in ena sama želja: žalost nad zlom, ki vam ga je bila prizadejala, in želja da bi vas mogla jaz nekoč poprositi odpuščanja zanj...«

(Dalje.)

Toda večno ni mogla stati na enem mestu.

Zavzdihnila je v veliki tesnobi, nato je zamahnila odločno z roko... Stopila je naprej.

Kmalu je stala pred masivnimi dvoriščnimi vrati.

Hiša je bila kakih dvajset metrov zadaj. Okrog nje je moral biti vrt ali vsaj dvorišče. Toda planke so stale tako gosto, da ni bilo mogoče videti prav ničesar.

Gilberta se je ustavila pred skrivnostjo teh vrat in pomislila, kaj naj stori.

Zvonca ni bilo.

Ali naj potka?... Kdo ve, ali jo bodo slišali v hiši?

»Nič,« si je dejala z razburjenim glasom, »zaupajmo v božjo pomoč!«

Pritisnila je na kljuko in odprnila težko krilo vrat, ki so se odprla na nekakšno dvorišče, čigar polovica je bila prirejena kot zelenjavni vrt.

S korakom, ki je razodeval s svojo trdnostjo, da se je zdaj odločila je mahnila proti hiši.

Tu se je morala ustaviti iznova pred zaprtimi vrati. Vendar pa je potrkala brez pomisleka, prepričana, da jo mora nekdo čuti. Nato je počakala, čuteč, kako ji razbija srce v prsih. Čakanje ni trajalo dolgo. Malo trenutkov nato je odgovoril iz notranjosti glas — o Bog, kako močan in kako osoren:

»Noter!...«

S skrajnim naporom poguma je odprla ta druga vrata, ki so vodila

v precej veliko in dokaj temno izbo. Obstala je, kakor presenečena po svoji lastni drznosti, s srcem polnim tegobe, dočim se je oglašil osorni glas iznova:

»Kdo ste? In kaj želite?«

Ti dve strašni vprašanji sta ji vrnili zavest. Njene oči so se mahoma privdale teme — videla je.

Ob širokem kamnu je sedel v naslanjaču na ušesa star mož in pušl pipo, ki jo je bil baže potegnul iz ust, ko se je sklonil naprej, da vidi bolje neznanko, ki se je pojavila v žarki luči zunanlega dneva.

»Gospod,« je izpregovorila, prestrašena nad izpremembo svojega lastnega glasu, »prosila bi vas za kratak pogovor... ako hočete biti tako dobri...«

Pogledal jo je začudeno.

»Ali se ne motite? Imate li res posla z mano?«

»Saj ste vi gospod Gregor Lemetre?«

»Sem. Vstopite torej, ako imate govoriti z mano, gospodična.«

Ubogala je njegovo vabilo in zaprla vrata; gledal jo je, kako stopa bliže k njemu.

Da, bila je gospodična; vsa njena prikazen je spominjala bolj na dekle nego na žensko.

Govorila je s prijetnim, milim glasom ter istotako prijetnim, elegantnim izgovorom, ki je bil popolnoma nepodoben lorenškemu...

Oblečena je bila preprosto, a elegantno, bila je tenke, a ravne vo-

Pismo o Johanci.

(Dobili smo v roke pismo, neke služkinji, ki ga je pisala svoji bivši gospodinja. Ta gospa je namreč svojo bivšo služkinjo vprašala, kaj je resničnega na vseh o Johanci. — Služkinja ji je odgovorila. Pismo je pisano v Ljubljani 12. febr. 1912.)

Blagorodna gospa!

Me veseli, da se še spomnite name. Včeraj sem dobila pismo od doma, od sestre, ki pravi, da ste mi Vi pisali, kaj je zaradi one punce, ki se zamakne, če je kaj resnice na tem. Jaz je nisem videla, ker sem tu v Ljubljani, moji ljudje, brat in sestre pa so jo že vsi videli in pravijo, da je to gola resnica. Sestra mi piše: Ivana Jeroušek, stara 28 let, doma iz Repen, se zamakne vsak petek in vsako sredo od 3—4. ure popoldne. Nezvestna leži na postelji izpod las ji teče curkoma kri ravno tako na rokah in nogah — ter ima prebodeno levo stran. Ko pa pride k zavesti, je zopet popolnoma zdrava brez vsake rane, kakor vsako drugo dekle. Zares velik čudež, ki sem ga videla na lastne oči. Preiskovalo jo je že mnogo zdravnikov, pa nihče ne more najti nobene najmanjše bolezni na nji.

V petek 7. febr. je prihitelo na tisoče ljudi v Vodice gledat zamaknjeno Johanco; bili so celo s Štajerskega in s Koroškega. Ončeca je bila tolika, da je šest orožnikov le s težavo napravilo red in mir. Tudi je niso več videli, ker se jim je skrila. Ona ne mara, da bi jo hodilo veliko ljudi gledat, ker sedaj neizrečeno veliko lažejo, obrekujejo in opravljajo po liberalnih časopisih. Ljuba sestra, če boš kaj brala, nikar ne verjemi. Če bo moč, če jo kaj videti, pati bom precej pisala, da se boš sama prepričala in boš videla čudež, kakršnega še nisi nikoli. To mi piše sestra.

Draga gospa, in tudi jaz vse to verjamem, ker vem, da se moji ljudje ne lažejo. Jaz poznam punco, sva skupaj v šolo hodili v Repni in sva bili prijateljici. Ima še dve sestrice. Ena je na Reki nuna, ena je na domu omožena. Ivana je najmlajša in je hči revnih staršev. Ko je bila še mala, so ji starši umrli, potem je služila po domači fari za pastirico — potem je šla za svojo sestro na Reko v samostan. Tam je bila za navadno dekle. In sedaj se je to zgodilo. Že v Reki je bila tako zamaknjena, kakor tukaj. Že tam so jo preiskovali zdravniki in sedaj so jo sem dali v domačo farno, da se tudi tukaj ljudje prepričajo, da je to res.

Torej, draga gospa, iz srca rada bi ustregla Vaši želji, precej Vam bom sporočila, ako jo bo moč, če jo videti, da bomo še mi videli čudež kakor so ga že videli drugi...

Iskreno pozdravlja Vas, kakor tudi Vašega gospoda sina in hčerko Vaša nekdanja služkinja. J. T. (Priobčujemo to pismo, ki ga je pisala udana in odkrita slovenska služkinja, ker se iz njega vidi, kako so sodili ljudje o vodiških dogodkih. Vidi se pa tudi, kam bi bila vodila sleparija, ako bi se ne bila pravočasno razkrila. Vodice bi bile božja pot in denarja bi bilo kot toče. Ljudje so nam lahko hvaležni, da smo jih obvarovali nepotrebnih stroškov za teletjo kri!)

Se par odkritij. Kje je Johan. denar?

Reška policija je dobila poziv, da zasledi, kje je Johančin denar.

Vprašali so v raznih denarnih zavodih na Reki in se je izkazalo, da Johanca l. 1906. vložila v »Gradski štedionici« 56 K. Ta svota je narasla pozneje na 543 K. Lansko leto pa je Johanca ta denar dvignila. Ker se je pravzaprav šele lani začela kupčija z njeno krvjo na debelo, se da sklepati, da mora biti denar kje v kakem kranjskem klerikalnem denarnem zavodu. Znano je namreč, da so ženske po predstavah ponujale Johančin denar in da se Johanca poseben 20 kronskih bankovec ni branila. V Vodicih je bilo na tisoče romarjev in denar je prihajal od vseh strani. Denar je torej najbrže dobro skrit v kaki hranilnici ali pa v kaki zasebni farovski blagajni.

Impresario Može in drugi.

Na Reki imajo sedaj velik halo! Sedaj se šele razkriva, kaj se je godilo celo leto za zidovi prijaznega reškega mesta. R. Novi list prinaša dan na dan nova razkritja. Klerikalec Može se sedaj Johanca na vso moč brani. Pravi, da je videl kri, pa naj bo od vraga ali pa od Boga. Kapucini vse taje. Nune komaj upajo verjeti, da Johanca ni svetnica. Ženske pa so precej ogorčene. Od vseh strani pošiljajo poročila, kaj se je godilo pri kapucinih. Zanimivo je, da se je med ženskami raznesla vest, da ima Johanca dolgove, ker da vse za svete stvari. Marsikdo se sedaj jezi, ker je bil tako lahkoveren, da je plačal denar ali pa celo kri pil. To se godi tudi pri nas po Kranjskem.

Več slučajev.

Zanimivo je pri vsem tem, da se je ob enem z Vodiško sleparijo pojavilo več slučajev te vrste, ki so se godili v naših krajih in bo na ta način naše dobro verno ljudstvo rešeno nepotrebnih klerikalnih davkov.

Orkan v Ljubljani.

Zadnji čas je bilo v Ljubljani deževno vreme, zraven je pihljal sumljiv toplec veter. Včeraj je vladala potuhnjena tišina.

10. minut pred osmo uro pa je naenkrat zavil silen veter preko ulic in začel je divjati.

pravi orkan.

Ljudje so pobegnili z ulice. Orkan je divjal brez presledka pet minut in se je za kratko zopet ponovil, nekaj minut po 8. uri se je toliko pomirilo, da so mogli ljudje zopet na ulice, kjer se je videlo, da je napravil orkan

mного škoda.

Orkan je šel v smeri od zapada na vzhod. Pridivil je preko tivoljskega gozda in je najhujše divjal v odseku med Dalmatinovo in Prešernovo ulico od tu čez Sv. Petra cesto in proti Poljanam. Tudi drugi del mesta so orkan dobro čutili. V najsilnejših trenutkih je bilo divljanje enako potresu. Okoli pol devete ure so se oblaki razgrnili in pokazalo se je jasno modro nebo s polno lunjo.

Sedaj se je pokazala tudi vsa škoda. Ulice so bile pokrite z opekami: posebno Dunajska cesta, Prešernova ulica, Frančiškanska ulica in Miklošičeva cesta. Na Dunajski cesti so bili celi kupi opeke. Več svetilk je ugasnilo, nekaj je poškodovanih. Kostanjevci so razbili in odneslo šotore, da so komaj rešili nekaj desk.

Tango.

»Tango!« je postal geslo moderne sveta. Povsod na ulici, v kavarni, v salonih, v gledališču, na plesih, povsod slišite: Tango, tango, tango. Humoristični in satirični listi so polni dovtipov. N. pr. On: »Ah, Vam pusti vaša mož plesati tango?« — Ona: »To njega ne tangira...« Itd. Sploh tango je kakor pariška moda, razširil se je iz Pariza in je naenkrat obvladal cel svet. Današnji okus zahteva nekaj posebnega eksotičnega; zato je tango nujno potreben pri domačih zabavah, v plesnih dvoranah in — celo v modi. Ne bo dolgo in prišel bo tudi v kuhinjo, kamor sta našla pot tudi njegova predhodnika: knbizem in futurizem.

Toda sedaj bi gotovo radi vedeli, kaj je to: tango. Tango je ples. Toda ne navaden ples. Tango je več nego ples... Tango je vse. Od kod je prišel tango? Tango je prišel iz Španije. In vendar ne samo iz Španije. Tango je prišel iz Argentine — torej iz Amerike. Toda tango ima na sebi več španskega nego ameriškega.

Kakšen je tango? To je težko popisati. Zadnjič je v »Unionki« (pa ne v ljubljanski, ampak v praški) pisala neka dama o kino in tango. Pisala je prav srčkano duhovito — na zadnje je priznala, da tango še ni videla! In vendar: cel svet pleše tango, cel svet slavi tango, cel svet piše p: tango!

Tango je torej ples iz Španije, o katerem pišejo tudi taki, ki ga še niso videli.

Zadnjič je s tango govoril o Parizu slavni Richepin, član francoske akademije. (Ker nekateri ljudje nič ne dajo na stvari, če niso v zvezi s kakim slavnim imenom, sem moral to omeniti.) Richepinovo predavanje je bilo za Pariz velik dogodek. Pariz je velik, dragi moji, in biti mora važna stvar, ako hoče biti za Pariz dogodek. O Richepinovem predavanju so pisali vsi listi, nekateri so prinesli Richepinovo sliko, drugi so premišljali o izpremehi časov, češ, da se dandanes člani akademije zanimajo za — ples.

Richepin je govoril pred polno dvorano. Razpravljal je o tango in je pojasnil njegovo zgodovino.

Tudi Tango ni nastal čez noč. Dandanes se tako rado pozablja na zgodovino; družba hitro živi in niti ne zapazi, vsega, kar raste z njo. Nekega dne se n. pr. pojavi na ulicah nov kandidat. Naenkrat je splošen predmet vseh važnih in nevažnih pogovorov: zvečer že pišejo listi o njem. Človek se čudi: od kod se je vzpel? Komaj se je pojavil — že obvlada javnost! To so moderni junaki. Tako je bilo tudi s tango. In vendar tango ni bil, kakor nezakonski otrok, ki ga zjutraj naenkrat najdejo kje med rožami na vrtu. Tango je živel že par desetletij kot španski vagabund v Parizu. Nihče se ni zmedel zani: dokler ni prišel v modo.

Neki poštni voz je ušlo na ulici in mu potrgalo obe svetilki. Odnoslo je mnogo oken, zlomilo mnogo napisov, druge je pometalo z zidov. Pri vrtarju Verovšku v Dalmatinovi ulici je podrlo zid. neko drevo je izpulilo s korenino in vrglo na ulico. Odnoslo je več dimnikov. Na stolpu frančiškanske cerkve je odneslo križ z angelom, ki je padel na Miklošičevo cesto, drugo podobno je nagnilo. Pri hotelu Union je dvignilo streho in jo premaknilo za nekaj metrov. Prišlo je na pomoč gasilno društvo. V »Zvezdi« je polomilo več dreves, enako je mnogo škode po drugih parkih in nasadih. Po orkanu je nastala hladna noč.

Orkan so čutili tudi po okolici in je podrli več dreves.

Dnevni pregled.

Srečna Bolgarija, ki bo čutila kulturno in osvobodilno silo katolicizma. »Slovenec« se je razčepiril in na vsa usta ponuja Bolgarom rimski klerikalizem. Pravi, da je to edina rešitev za narod in državo. V Bolgariji so na delu za rimsko propagando oni ljudje, ki so proglasili bolgarski narod za tatarski in so se odrekli slovanskega imena. Po vseh grozljivih katastrofah hočejo sedaj gotovi ljudje spraviti ubogo Bolgarsko še v verski boj, ki postane lahko usodopoln za cel narod. Ako Bolgarom res tako diši rimski klerikalizem, naj pridejo ponj na Kranjsko, tu bodo spoznali njegovo »kulturno in osvobodilno silo.«

Kakšna je Albanija? Po sedaj določenih mejah bo merila Albanija okroglo 16.000 km² (torej nekako toliko kakor Kranjska in Goriška skupaj.) Imela bo 860.000 prebivalcev (torej polovico toliko, kakor je Slovencev!) Od teh je 600.000 mohamedancev, 140.000 pravoslavni in 120.000 katoliki. In vendar je »Slovenec« pisal, da bi Albanija morala dobiti katoliškega vladarja! Od Mohamedancev je po jeziku 400.000 Toskov, 150.000 Gezov in 50.000 Srbov. Pravoslavni je 100.000 Toskov, 10.000 Gezov in 30.000 Srbov. Katoliki so vsi Gezi. Iz te mešanice naj se ustvari država. Poleg tega ima vsak rod svoje stare šege in navade. Vsak kraj ima svoje posebnosti. Zato bo Albanija še dolgo podobna vreli kaši, oz. laški mineštri. Zanimivo bi bilo izračunati, ali je dala Avstrija, za Kranjsko in Goriško, ki imata tako važno lego kakor Albanija in sta enako veliki — toliko — kakor za Albanijo.

Rumunija med balkanskimi državami. Potovanje rumunskega ministra notranjih zadev, Tokeja Jonescu, v Atene je vzbudilo v diplomatičnih krogih veliko pozornost. Za nadaljni razvoj bodočih dogodkov na balkanskem polotoku to dejstvo ni nič manjše važnosti, kakor obisk bolgarskega kralja Ferdinanda in njegovih ministrov na Dunaj. Nasprotno: pot rumunskega ministra je imel namen zagotoviti že dosežene uspehe je kar se namena tiče mnogo realnejša in gotovejša kakor negativna težnja bolgarskega kralja v svrhu uničenja političnega dela sezidanega s skupnim naporom štirih balkanskih držav proti Bolgariji. Ni nobene dvoma o tem, da je pot Tokeja Jonescu novo poročstvo za veljavnost bukareškega miru, da celo več: je priprava za novo politično orientacijo balkanskih držav. Ru-

Sedaj je salonski gospod z vagabundsko dušo. Sploh: Španija postaja moderna, nje barve, nje slike, nje plesi vabijo. Vroča španska kri. Zato je šel Poincare zadnje čase v Španijo na poset. Španska romantika je že v 18. stoletju vabila Francijo in z njo cel svet. In sedaj je zavladal njen tango.

Kako je prišel Tango v Pariz.

Leta 1889. je bila v Parizu svetovna razstava. Ob taki priliki pridejo od vseh strani različne družbe s svojimi umetnostmi. Na pariško razstavo je prišla tudi španska - argentinska družba in je obetala nove ples, med njimi tudi tango. Družba je plesala tango v dveh oblikah: tako, kakor se pleše po argentinskih krčmah in pa v nekaki: »lepši« obliki. Iz tega je nastal škandal. Občinstvo je metalo na plesalce gnila jabolka in je proglasilo naravni tango za nemoralen ples. Boljši tango pa se je zdel Parižanom dolgočasen — tako da je morala družba oditi in je zapustila za seboj — mnogo dolgov. (Koliko jih bo pustil tango za seboj po celem svetu, se danes ne da naprej računati!) Tak je bil torej uspeh tanga pred 28 leti v Parizu. In danes? Danes pleše tango najboljša pariška družba in gospodje in dame vzklikajo: Ah, tango, tango, tango!

Tango, tango, tango! Na vseh plesih, zabavah, soirejah, kabareti. Tango, tango, tango...

Tudi iznajdljive modistke so iznašale tango v modi. Prevladuje bar-

munija je na straži, da se bukareški mir ohrani, kot tudi na straži za ravnotežje na Balkanu. Ker je pa za to ravnotežje izvirala nevarnost iz grško-turškega razmerja — je Rumunija oziroma Toke Jonescu storil korak, ki je povzročil, da se je Turčija zopet začela z Grško pogajati in da bodo pogajanja tudi vsplela. Kakor videti, je Rumunija prav važen mirovni činitelj na Balkanu.

Moč Anglije na morju. Angleška mornarica bo imela v prihodnji vojni 150.000 mornarjev in mornariških vojakov, to je število, ki prvič presega število moštva, ki je bilo mobilizirano v napoleonskih vojnah. Ta moč Anglije je dvakrat večja kot moč druge najmočnejše namorske vesile.

Gospodarska vest. Kakor se »Srbobranu« poroča je grška vlada dala srbski vladi na razpolago en del zemljišča v solunskem pristanišču v svrhu sezidanja srbskega pristanišča, ki bo v razmerju z Grško eksteritorialno.

Med Srbijo in Bolgarijo. Srbski četinski poslanik Gavrilovič odide v Sofijo, da omogoči diplomatske odnose med obema državama.

Avstrijski tiskovni zakon je tako zastarel, tako reakcionaren, kot menda v nobeni drugi evropski državi. Pametni ljudje so to že zdavnaj uvideli in začel se je boj za reformo tega zakona. Parlament je že pred leti izročil zadevo posebnemu odseku, ki pa ni in ni mogel izdelati zakonskega načrta. Državni zbori so bili večkrat razpuščeni, oziroma se je završila njihova zakonodajna doba in so se obnovili, ali tiskovni odsek je dremal. Seveda, načelnik odseka je bil vedno — je tudi sedaj — dalmatinski poslanec Ivčević, poosebljeno nazadnjaštvo, radi česar je tudi postal dvorni svetnik. Temu »možu« seveda ne more biti simpatičen noben napredek, njemu ni bila simpatična niti zahteva po reformi tiskovnega zakona in ker so bile tudi vse vlade popolnoma njegovega mnenja, je skliceval Ivčević tiskovni odsek k sejam komaj vsake kvatre, ali vsakega pol leta. No, v dolgih letih je odsek vendar izdelal predlogo, četudi se je tako redko sestajal in moral bi imeti samo še eno sejo, na kateri bi odsek predlogo končno redigiral in določil poročevalca. Ta seja se je imela vršiti te dni, pa — odsek ni bil sklepčen. Ivčević je gotovo nalašč sklical sejo v času, ko je vedel, da se je večina članov ne bo mogla udeležiti in ako bo šlo to tako naprej, poteče najbrže še dosti let, predno dobi Avstrija vsaj kolikor-toliko moderen tiskovni zakon.

All res ni nobene oblasti, katere bi naredila konec klerikalnemu terorizmu? Vsak dan nova nasilstva, vsak dan nova lopovstva! Persekucije na vsih koncih in krajih! Enkrat učiteljstvo, drugi sokolstvo, gledališče, Glasbena Matica, Matica Slovenska, z eno besedo vsa narodna in kulturna društva so izpostavljena klerikalnemu nasilstvu. Vse kar se ne strinja z krščanskim svetovnim naziranjem, se mora ugonobiti ali vsaj oškodovati. — Sedaj so padli po gasilstvu z vso močjo: »podpisati reverz, ali pa iz zemljskega površja!« to je najnovejšo geslo kranjskih kristjanov. — To je hujsko kot pod mladoturškimi režimi. Kje so temeljni osnovni zakoni naše države, ki garantirajo enake pravice za vse? — Kje si vlada, čuvarica teh zakonov? — Kje je rešitev iz tehi neznosnih razmer? Ali

va (oranžova, rdeča v oči bodeča), ki se imenuje tango.

Torej tango! Vsa moda bo v znamenju tango. Cel predpust bo v znamenju tango — vsa ljubezen v žaru, tango. Kar se mode tiče, Ljubljana nerada zastaja za drugimi mesti. Zato bo tudi tango kmalu pri nas.

Zadnje čase se je pojavilo več različnih plesov, ki so razburili evropsko javnost (tako n. pr. apaki ples, schiebatanz itd.) Po Nemčiji so se ubogi moralisti mnogo trudili, da so rešili moralno pred razposajenimi plesi. Tango dosedaj še ni prepovedan. Pravijo, da tango prenese tudi najstrožji moralno kritiko. Tudi v Ljubljani bo kmalu imel domovinsko pravico. Sicer pa so tudi hladni Angleži sprejeli tango. V Londonu se sedaj vrše tango-večeri, tango-soareje, tango-plesi, tango-zabave, tango, tango, tango!

Po Nemčiji vse divja ob tango. Kaj bo šele v Rusiji. Stari plesavci in plesalke se bodo gotovo čudili, kako bi se mogel n. pr. valček opustiti. Toda to bi ne bilo nič čudnega. Menuet je bil včasih slaven, danes ga nihče ne pleše, polko pleše kvečjemu še kak star nerodnež, celo valček na desno dobra plesalka nerada pleše — vsaka hoče na levo, na levo...

Tako se je tudi valček preživel in nevaležni moderni plesalci, ki so se morebiti neštetokrat naslajali ob njegovih zvokih v oblemu krasne

je mi? — O, da! Rešitev je v nas samih! Rešitev je v narodu samem. Volitve se bližajo in z njim rešitev, ako narod, volilci že niso izgubili vsega upanja v svojo lastno moč, potem bodo šli vsi tisti ki upajo v boljšo bodočnost z vso silo na volilno delo in zmaga mora biti naša! Klerikalni režim mora pasti!

Razžalitev slovenskega naroda. Na Goriškem kolodvoru se je baje neki švabski uradnik zaničljivo izrazil o »Edinosti«, ki je raditega izven sebe in kliče na pomoč poslance, ki naj poskrbijo, da dobi zadoščeno — kdo? »Edinost«? Kaj še — ves slovenski narod, ker »Edinost« kratkoma identificira sebe s slovenskim narodom. V kratkem morda doživimo, da proglasijo v uredništvu »Edinosti« za izdajalca »Dan«, ki si upa včasih spregovoriti kako besedo na njen naslov, to pa po njenem mnenju ne pomeni nič in nič manj kot na naslov vsega slovenskega naroda, ker slovenski narod — to je »Edinost« vedno, povsod in samo »Edinost« in kdor njo razžali, razžali s tem ves slovenski narod, ki je našel v »Edinosti« svoje poosebljenje.

Invalidna ustanova v Srbiji. V podkrepitev državnega fonda za invalide, se je ustanovil fond »Sv. Jurja«, ki ima doslej že 362.000 dinarjev za namenavano dobrodelno društvo. Ko pridejo pri nas očetje in sinovi z avstrijskih meja jih sprejme doma — glad.

Gledališko društvo na Jesenicah naznanja, da ponovi v nedeljo 16. t. m. popoldne dramo v treh dejanjih »Golgota«, ki je pri primieri tako ugajala. »Golgota« je delo talentiranega srbskega pisatelja Serdiana pl. Tučiča. Igra se je vprizorila z velikim uspehom tudi v slovenskem gledališču v Trstu. Boljšega dela si nismo mogli izbrati za 50 predstav društvenega obstanda. Ker se s to predstavo obhaja nekako tiho slavlje 50. predstave v kratkem društvenem postanku — sedaj je začetek četrte društvene sezone — se upa, da bodo i domačini in okoličani vedeli upoštevati delovanje »Gledališkega društva« in zavladali svoje narodne dolžnosti ter v obilnem številu pokazali s svojim posepom simpatije do »Gledališkega društva«. Intendanca bo predstavo scenerično in sploh v vsem docela spopolnila, tako da bo užitek dovršen. Igra se v dvorani pri »Jeleni« na Savi. Začetek točno ob 3. uri popoldne.

Razpisane učiteljske službe. Logaški okraj: Učiteljsko mesto na štirirazrednici v Grahovem. Rok do 17. novembra. Krški okraj: Učna mesta na petrazrednici v Cerkljah, na štirirazrednici v Kalu pri St. Janžu. Rok do 26. novembra. Novo-meški okraj: Nadučiteljsko mesto na dvorazrednici v Ambrusu, učiteljsko mesto na enorazrednici v Gabrju, Selu pri Šumperku, Šmihelu pri Žužemberku in Zvirčah uč. mesta na štirirazrednici v St. Novem mestu, na trirazrednici v Stopičah in na dvorazrednici v Mehovem. Rok do 20. novembra. Radovljiški okraj: Učno mesto na trirazrednici v Dovjem. Rok do 30. novembra. Črnomajski okraj: Uč. vod, mesto na enorazrednici v Črešnjevcu. Rok do 25. novembra.

»Zvezda« na Dunaju ima v soboto predstavo »Deseti brat« v dvorani »Kaufmännischer Verein« I. Johannesgasse 4.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo dne 16. novembra 1913

plesalke — ti, plesalci pravijo valčku, da je: hm-ta-ta hm-ta-ta.

Nehvalečnost je plačilo sveta. Toda obojevalca tango vse to ne moti. Pisatelj v »Elegante Welt« piše: pustimo rokoko-času njegov menuet, pustimo empirski dobi njeno polonezo, pustimo stari meščanski družbi njeno polko, pustimo polpretekl dobi njen valček, pustimo zadnjim letom plesno lenobo — ampak nam pustite tango.

Torej tango! Po vseh mestih so že šole, kjer se uči tango. Mlade deklice, stare device, moderni študentje, stari samci — vse hiti v plesne šole in se uči tango.

Tango, tango, tango!... V političnih in nepolitičnih listih v podlistkih, zabavnih prilogah, inse-ratih in skoraj že v uvodnikih odmeva tango!

Cel svet je objela tangomanija. Na Dunaju je imela najboljša aristokratska družba tango-čaj. Baronica Anka Bienerth je bila pokroviteljica — s tem je bil tango slovesno sprejet tudi v uradno Avstrijo.

Gledališki ravnatelji so dvignili glave in protestirajo: »Tango nam bo škodoval...« Vse zaman! Svet pleše, tango! Tango! Tango! Tango je ples, Tango je moda, Tango je politika, Tango je umetnost, Tango je vse...

Tango je geslo sveta!

se vprizori na našem odru burka »Ubohi možiček«, ki je dosedaj na vseh odrih dobro uspeval, kar je tudi pri nas pričakovati pod režiserstvom g. Moleka, izbornega komika, ki je v ljubljanskem deželnem gledališču svojo vlogo vedno častno rešil. Kdor se hoče enkrat nasmejati, naj pride. Sodeluje orkester »Glasbenega društva«. Predprodaja pri g. Weixlnu, Glavni trg 22.

Inženirski izpit je napravil na dunajski zemljedelski vis. Šoli gozd. tehnik Ivan Gosar, starešina akad. društva slov. agronomov »Kras« na Dunaju.

»Klub slovenskih tehnikov v Pragi« je na svojem rednem običnem zboru dne 7. novembra t. l. izvolil za zimski semester 1913/14 v odbor sledeče člane: Predsednik: Žerjav Josip, stavb. teh.; podpred.: Čarlin Fran, kult. teh.; tajnik: Sirk, stavb. teh.; blagajnik: Abram Edvard, kult. teh.; knjižničar: Čej Ciril, stroj. teh.; preglednika: Pajer Hinko, elektroteh.; Perko Ignac, stavb. tehnik.

Aretilacija dveh tatov. Preteklo nedeljo jutraj sta se splazila dva vandrovca v nezaklenjeno stanovanje posestnice Pavline Smole, vulgo Oprešnik iz Tacna pod Šmarno goro in sta ukradla iz nekega predala srebrno damsko uro, ki je imela zlat rob in dvojni pokrov. Tatova sta odnesla tudi usnjato denarnico z dvema kronama. Vandrovca sta se nato napotila proti Šmartnem, kjer sta ukradla posestnikovemu sinu Matiji Jerasu srebrno žepno uro, zlat prstan in par zimskih čevljev. Jeras, ki je tatvino takoj zapazil, je z nekim svojim tovarišem zasledoval tatova in ju tudi dohitel. Vzel jima je uro in prstan ter ju je izpustil v božjem imenu, naj gresta, kamor hočeta. Čevlje sta tatinska ptička med begom zagnala strani. Oba tatova je orožništvo še isti dan aretiralo pri Vodichah blagega spomina in ju izročilo okrajnemu sodišču v Kamniku. Prvi tat se piše za Franceta Kieferja. Doma je iz Wiesa na Štajerskem in je 25 let star. Njegov tovariš po dolgoročnem poklicu je 24 let star in se piše za Roberta Schwarza. Tudi ta se je narodil na Štajerskem in sicer v Hartu. Pri tatovih so našli damsko uro, ki sta jo ukradla Pavlini Smole, dalje dve srebrni žepni uri, ki sta jih falotla tudi kje ukradla in slednjič dolg kuhinjski nož z ostro konico.

Požigalka. Pretekli ponedeljek je orožništvo aretiralo na klancu, okraj Litija leta 1850, rojeno prevžitkarico Dorotejo Obreza in jo radi požiga izročilo okrajnemu sodišču v Litiji. Omenjena ženska je podtaknila v gospodarsko poslopje nekega tamšnjega posestnika ogenj, ki se pa ni vnel, ker so ga domačini takoj opazili in pogasili.

Vlom in tatvina. Koncem preteklega meseca so vlomili neznani tatovi skozi omreženo okno v gostilniško sobo posestnika in gostilničarja Ceneta Jana v Spodnjih Gorah in so hoteli s sekuro vlomiti v stekleno omaro, ki je stala ob steni kjer je imela natakara cigarete in smodke. Vlom pa se ni posrečil, ker so tatove še pravočasno prepoznali. Kar tako pa ti le niso hoteli oditi. Odnegli so lovsko puško lankastrovko. Na mestu vroma in tatvine so pustili kot v revanš za puško ono sekuro, s katero so vlomili.

Poštni voz ukraden. 6. novembra je vozil postiljon Matija Urh iz Vidma v Krško. Neki deček je zapazil, da so vrata pri tresorju poštnega voza odprta. Povedal je to takoj postiljonu. Ko je postiljon pregledal tresor, je zapazil, da je izginila vreča, v kateri je bilo denarno pismo s 1250 K, štiri rekomandirana pisma in navadne stvari. Trdi, da je bil tresor zaklenjen, ko je odšel iz Vidma. Zato ni izključeno, da je med vožnjo kdo odprl tresor in izmaknil vrečo.

Smrtna nesreča v Slavini pred sodiščem. Kakor je »Dan« že poročal, se je dne 11. p. m. pripetila v Slavini smrtna nesreča. Brat je po neprevidnosti ustrelil svojo sestro. Cela stvar je bila takole: 17letni Ozorij Glažar se je rodil v Braziliji. Oče in mati sta Slovenci. Oče dela še sedaj v Ameriki, mati je na domu v Slavini. Meseca avgusta je kupil Ozorij Glažar od tamošnjega fanta samokres za tri krone. Samokres je nato v neki kot na podu skril. Usodnega večera — bila je sobota 11. oktobra t. l. — so pripravljale tri Ozorijeve sestre v veži pičo za prašiče. Matere ni bilo doma. Tu se je Ozorij nenadoma spomnil, da bi osnažil samokres, ki je bil zarjavel. Prinesel ga je s poda v vežo in ga je začel snažiti. V samokresu pa je bil naboj. Ozorij je napel petelina in ga je osnažil. Pri tem pa se je sprožil jeziček, padel je strel in krogla je zadela Ozorijevo 20letno sestro Antonijo v glavo. Dekle je samo še zakričalo: »Oh, kaj delaš, Ozorij?« in se je zgrudila mrtva na tla. — Nad vse žalosten slučaj, ki ga je za-

krivila le dečkova neprevidnost. Otroci niso za orožje. Še odraslim se primeri velikokrat nesreča z orožjem, nikar sedemnajstletnemu dečku, ki ne zna z njim ravnavati. Fanta je obsodilo ljubljansko deželno sodišče na tri tedne strogega zapor.

»Kar na nož te bom nasadil!« Janezu Plešu iz Dovjega je že čez petdeset let. Ima šivanko in vatel — mi bi rekli, da je krojač. Poleg šivanke in vatla pa ima Janez pri sebi navadno tudi frakelj žganja. V ta frakelj se kaj rad ozre. Vedno ga med delom moti. Razume se, da postanejo ti prepogosti pogledi v frakelj za Janeza škodljivi. Janez postane pijan. Ko pa pride v ta, za Janeza nebeški položaj, je hudo. Janez pusti vatel in šivanko, kjer sta že in gre v božjem imenu rogovilit po vasi in uprizorjat neumnosti. Ko bi kanalja vsaj divji ne bil, saj bi se mu slednjič še toliko ne zamerilo. Ampak Janez in šnops postane ta taka, da beži pred njima mlado in staro. Dne 15. septembra t. l. je prišel v stanju, od šnopsa blagoslovljenem v krčmo Jurija Pezdarnika na Dovjem. Kakor ga je imel Janez že do grla, vendar ga je zahteval še frakelj. Pezdarnik, ki je kmalu z bistrim očesom premočnil Janezovo notranjost in zunanost, mu pa žganja tudi na mlo prošnjo ni hotel dati. Janez pa hudi. Obložil je Pezdarnika s takimi hudovitimi priimki, da je bilo zadnjemu skoro slabo od njih. Med drugim je tudi rekel: »Kar na nož te bom nasadil v Brohovi hiši!« Vse te nežne besede pa je slišal v veži orožnik, ki se je slučajno tam mudil. In ko je gospod orožnik slišal vse to in videl vse to, je rekel: »Ta mož pa ni pesnik!« Po basal ga je, pa sta šla. — Ker je Janez drugače, kadar je tizen, krotak žnidar, ga je včeraj ljubljansko deželno sodišče obsodilo samo na dva meseca strogega zapor. Janez je rekel, da bo že ob šestih zvečer prišel na ričet.

Nogo si je zlomil. 21letni bajtarec sin Anton Ahčin iz Lahovčev pri Kamniku je padel te dni pri nakladanju slame raz voz in si je zlomil levo nogo. Ahčina so morali prepeljati v deželno bolnico v Ljubljano.

Desno ključnico si zlomila. Ko je šla pred kratkim 54letna posestnica Marija Popit iz Blatne Brezovice pobirati kokošja jajca, je padla raz oder tako nesrečno, da si je zlomila desno ključnico. Popitova je morala iskati pomoči v deželni bolnici.

Tatvina. V odsotnosti domačih ljudi se je splazil pred kratkim neznan tat skozi okno v zaklenjeno stanovanje posestnika Andreja Pišlarja iz Hotenskih Zibrs pri Rovtali in je ukradel dvoje moških obelk, dvoje srajc iz domačega platna, par čevljev in niklasto žepno uro z niklasto verižico vred. Storitilec bo po popisu najbrže dne 29. p. m. iz prisilne delavnice v Ljubljani pobežil prisiljenec Hugon Kozlevčar.

Napad z gnojnimi vilami. Zidarskega pomočnika Jakoba Mojškerca iz Bizovika pri Dobrunjah je pred nekaj dnevi okrog polnoči napadel brez vzroka neki domači fant, vrigel ga na tla in ga zabodel z gnojnimi vilami v desno stegno. Napadanelec je sprožil na napadalca dvojce strelav iz samokresa, vendar ga ni zadel. Samo preplašil ga je, zakaj napadalec je takoj pobežnil in izginil v temno noč.

Smrtna nesreča. 14letna, pri posestniku Florij. Klemencu v Šmartnem pri Cerkljah kot otroška varuhinja uslužbena Jožefa Kuhar je pred nekaj dnevi dala šest mesecev starega otroka svojega gospodarja na ozidek pri kotlu, kjer se je kuhala piča za prašiče. Kotel je bil samo na pol pokrit z desko. V nestreženem trenutku je padel otrok v kotel in se tako opek, da je drugi dan nato umrl.

Nasilen vlomilec. Preteklo nedeljo popoldne je prišel posestnik Franc Milavec iz Zagorja pri Ilirski Bistrici domov. Ko je stopil v hišo, je našel v nji nekega tučega moža, ki očitno ni imel pri sebi patentiranega poštnega namena. Na obrazu se je falotno poznalo, da je tat in da bi rad kaj odnesel iz hiše za spomin. Milavec ga je hotel pognati iz hiše. To pa se mu ni posrečilo, zakaj tuječ ga je zgrabil za vrat, potisnil ga k steni in ga začel daviti. Tudi s palico ga je udaril. S pomočjo žene, ki je prišla slučajno v hišo, se je Milavcu posrečilo, nasilnega vlomilca odstraniti in zakleniti vrata za njim. Tuječ pa je začel zunaj razsajati in je slednjič vrigel z veliko močjo skozi zaprto okno kakor pest debel kamen, ki je razbil na mizi v sobi stoječo petrolejko. Milavec je naznanil celo stvar orožništvu, ki je aretiralo nasilnega tučca v osebi 62letnega, potujočega ključavničarskega pomočnika Karola Heuninga iz Ogrskega. Orožništvo je potepuha izročilo okrajnemu sodišču v Ilirski Bistrici.

Tat pod posteljo. Pred nekaj dnevi je zapazila 72letna Barbara

Jenko iz Suhe pri Skofji Loki, ko je namreč stopila okrog poludne v svojo sobo pod posteljo nekaj črnega. Neki 20letni fant se je splazil pod njeno posteljo z očitnim namenom, kaj pobasati. Na njeno povelje se je tat počasi splazil izpod postelje, sunil je Jenkovo strani in je pobežnil.

Velik požar na Dolenjskem. V vasi Brodu pri Novem mestu je izbruhnil včeraj požar, ki je vpepelil doslej poslopja sedmim gospodarjem. Do včerajšnjega dne zvečer je ogenj še neprestano divjal.

Oblasti zasledujejo izseljeniške agente. Voditelja zastopstva Avstro-Američane v Krakovu, Ungerja, so aretirali. V Sanovu so aretirali več zakonitih izseljeniških agentov. V Tarnovu so zaprli filijalo Avstro-Američane in izvršili več aretacij. V Bielcu so izvršili ponovno preiskavo v hiši, kjer je imela prostore sedaj zatvorjena potovalna pisarna Olma. V podstrešju so našli v nekem kovčku obširno korespondenco te potovalne pisarne z Galicijo in Ogrsko. Pisarna Olma je imela obširne zveze s Hamburg-Amerika črto in s Severnonemskim Lloydom, katerima je preskrbovala izseljence, ki še niso zadostili vojaški dolžnosti. Pisarna je imela letno subvencijo, poleg tega za vsakega izseljenca 40 K in 5 odstotno železniško provizijo. V četrt leta je ta pisarna zaslužila 16.800 K, tekmo treh let je zaslužila 70.000 K.

Ustavljene izseljence. V Bregenzu so doslej ustavili 112 izseljencev. Večino so jih že poslali v domovinske občine. Danes so zopet ustavili sedem Hrvatov, ki so se hoteli odtegniti vojaški službi.

Dvojni samomor na Semerniku. 19 let stari Jurist Friderik Fleischner, sin ravnatelja stenografskega urada državnega zbora, vladnega svetnika Fleischnerja, je z 16 let staro hčerko dunajskega knjigotročca Lili Reichmann skočil na Semerniku s takozvane »Weinzettler« stene. Oba sta se ubila. Vzrok je nesrečna ljubezen.

Mesto v Ameriko v zapor. Na postaji na Jesenicah na Gorenjskem je orožništvo te dni aretiralo kajžarja Ludovika Permana, ki jo je hotel pobrisati v Ameriko, ne da bi zadostil vojaški dolžnosti. Pa tudi nepravne potne listine je imel možakar pri sebi. Ena, dve, tri, pa sta jo mahnila z orožnikom, ki je Permana aretiral, k okrajnemu sodišču v Kranjsko Goro. Žalibog, kaj ne Permana.

Nesreče pri dirki. Pri dirki na Dunaju se je dne 11. t. m. splašil konj Jokeju Janeku, ki je odletel s konja in se nevarno ranil. Konj je udrl med občinstvo, med katerim je nastala silna panika. Dve ranjeni osebi so prepeljali v bolnico.

Snežni viharji v Severni Ameriki. Iz New Yorka poročajo, da dijlajo v Severni Ameriki grozni snežni viharji. Promet po železnicah je skoraj popolnoma prekinjen. Brzovlaki z zahoda dohajajo z večurnimi zamudami. Brzovlani drogovi so se pod težo snega zlomili. Cleveland in Pittsburgh sta zato od brzovlajnega prometa odrezana. V Clevelandu in okolici je v snežnih viharjih izgubilo življenje 100 oseb. V mestih, ki so jih zametili ločili od prometa, vlada lakota. Tudi električna razsvetljava je v več mestih pokvarjena, ker so se žice potrgale. V Ontariju divja vihar 36 ur. Nad 50 parnikov onesrečilo. O parniku »Brigdeport« že devet dni ni pročil. Od Mississipija do Atlantskega oceana so izjavne žice potrgane.

Ljubljana.

20.000 Vodiških čudežev. Do srede zvečer je bilo razprodanih in razprodanih 18.000 »Johancev«. Včeraj smo dobili toliko naročil, da smo morali nenadoma tiskati še 2000 izvodov. S tem smo dosegli 20.000. Kakor se vidi, tudi to število ne bo zadostovalo. To je znamenje, da ljudstvo spregleduje. Širite vsi Vodiške čudeže med ljudstvo!

Trio. Na uvodnem mestu prinašamo sliko treh prijateljev »Dneva«. Manjka še »Napredna Misel«, ki pa je itak zapopadana v vseh treh. Včeraj se nas je spomnila tudi »Zarja«. Zadnjič je namreč zborovalo učitelstvo sežanskega okraja. Med zborovalci je bil eden soc. demokrat, eden pa navdušen »Edinjaš«. Zato je naravno, da sta napadla »Dan«. Zdjaj pa pišejo, da je tako izpregovorilo — »učitelstvo«. Le naprej, gospoda!

»Dajte mi Lažnjivca!« V neko tukajšno tobakarno je prišel debeluhast duhovnik in zahteval »Lažnjivca«. In evo ga: prodajalka mu je pomolila »Slovenca«, nakar se je duhovniku samozadovoljno zarežal obraz, da se tako dobro razume njegove utemeljene dovipe, plačal »Slovenca« in hehetaie odšel.

Občinski svet ljubljanski bo imel danes ob šestih zvečer redno sejo v mestni dvorani.

Slovanska junaška opera. V tork, 18. t. m. se uprizori na našem odru Iv. pl. Zajca »Zrinjski«, po besedilu pesnika Hugona Badaliča. Ni dvoma, da je »Zrinjski« na Hrvatskem najpopularnejša opera. Prvič se je ta junaška zgodovinska opera izvajala l. 1876. Pri tej prvi uprizoritvi so peli: naslovno ulogo Nikole Šubića Zrinjskega rajni bariton Josip Noll, Juraniča (tenor) Fran Gerbič, danes ravnatelj Glasbene Matice v Ljubljani, Jeleno pa njegova soproga, gospa Gerbičeva. Od te dobe so peli v Zagrebu »Zrinjskega« že nad stokrat in na drugih hrvatskih odrih tudi tolikokrat. Za najsvečanoostnejše prilike, za otvoritvene predstave so peli »Zrinjskega« vedno iznova in vedno z velikim uspehom. »Zrinjski« je postao operam naših narodnih, imenito kazalištnih svečanosti; on je kao radostna i zalosna luč, što svijetli porodaju i samrti naših kulturnih epoha, koje se u dnevnj borbi poput valovlja dižu i spuštaju«, piše »Hrvatska pozornica« (l. 1909, br. 5.) Tudi na našem odru se je pela ta opera vselej z velikim uspehom. Rajni Josip Noll in pa Bogdan Vulakovič sta pela naslovni vlogi. Hrvatska opera »Zrinjski« je danes po vojni s Turčijo postala zopet aktualna in so jo pred kratkim uprizorili tudi v Pragi s sijajnim uspehom. Na našem odru je bila uprizoritev te melodične, v slovan-skem duhu in laški formi pisane opere vselej patriotski umetniški dogodek. Uprizoritev »Zrinjskega« je v Zagrebu krasna. Zgodovinski bogati plemiški kostumi dam in gospodov so prelepi. Hrvški in turški zbori mogočni.

Slovensko gledališče. V nedeljo dne 16. novembra se uprizorita v deželnem gledališču dve predstavi in sicer popoldne ob 3. uri zadnjičkrat v tej sezoni »Martin Smola ali kinematograf« Velezabavna burka v treh dejanjih, katera je pri zadnji nedeljski predstavi vzbujala cele salve smeha. Kdor se rad smeje pride na svoj račun. V komičnih vlogah nastopijo gg. Povhe, Skrbinšek in Grom, glavne ženske vloge igrajo ga. Bukšekova, ga. Juvanova in gđ. Gorjupova. — Zvečer se igra narodna igra s petjem »Revček Andrejček«, iz gospodom Ig. Borštnikom v glavni vlogi. Gospod Borštnik je kreiral Revčka Andrejčka pred več kot dvajseti leti še v stari čitalnici, predno je odšel na svoje umetniško delovanje v Zagreb in zdaj po več ko dvajset letih igra gospod Borštnik Andrejčka zopet na domačih deskah. V večjih vlogah so zaposleni gg. Danilo, Skrbinšek, Drenovec, Povhe in Šest, ter dami ga. Bukšekova in Juvanova. — Revček Andrejček je repertoirana igra vseh velikih gledališč, saj je pa tudi ena izmed najboljših narodnih iger kar jih imamo sloh, snov je posneta iz kmetskega življenja in vse v njej nastopajoče osebe so krepko zarisane, pristni kmetski značaji, od trdega Jeklena pa do vsakega beba Anžeta. — V drugem dejanju poje gospod Povhe vložko »Neumen fantič« Pri predstavi sodeluje »Ljubljanski društveni orkester«. Režijo obeh predstav vodi gospod Povhe. Večerna predstava se prične že ob 7. uri z ozirom na goste z dežele, da jim je omogočeno še pravočasno dospeti k vlakom. Blagajna se odpre ob pol 7, konec predstave ob 10. uri.

Z velikim ogorčenjem je slišala naša javnost, da je liberalni advokat dr. Tekavčič prettil, da bo »Dan« ustavil. In zakaj? Da si bodo vsi na jasnem, podamo tu ono mesto, za katero je bil »Dan« tožen. V Jakličevem »popravku« se je glasil drugi stavek sledeče: »Ni res, da ni g. Mrak razen parkratnih slučajnih pogovorov nikdar osebno obdeval z menoj, še manj pa mi kedaj dal povoda, da bi s sovražstvom nastopal proti njemu, res pa je, da je g. Mrak kot svoičetasi socialno demokratski agitator s svojim hujškanjem proti tedaj se ravno ustanavljajoči Narodni delavski organizaciji meni kot soustanavljalcu te organizacije dal mnogokrat povoda, da bi nastopal sovražno proti njemu kot sovražnik slovenskega narodnega delavstva in njegove organizacije dal mnogokrat povoda, da bi nastopal sovražno proti njemu kot sovražniku slovenskega narodnega delavstva in njegove organizacije. Kdor prečita to kolobocijo, se ne bo čudil, da je stavek stavil en stavek dvakrat in da se mu je pri tem pripetila napaka, da je enkrat tiskal »sovražnik« namesto »sovražniku« slovenskega narodnega delavstva. Zaradi enega »u« je bil torej »Dan« obsojen. Dr. Tekavčič je pred sodiščem rekel, da bo gnal to črko do najvišje instance. (Nam bi to bilo lubo, ker tam gotovo dobimo pravi-

co!) Predno pa je bila pravomocna, je že prettil dr. Tekavčič, da bo »Dan« ustavil, če ne prinesemo takoj celega popravka še enkrat. Ker poznamo naklonjenost sodnije danes, smo to tudi storili, da se izognemo vsem neprilikam. Sedaj pa svet strmi in se čudi, kako je to mogoče, da je v Ljubljani slovenski list obsojen — zaradi ene črke, ki je (kar je popolnoma jasno) uskovna pomota. O stvari bo govorilo še vzključno sodišče. Več kot jasno je, da se drugič tiskan stavek ne more smatrati kot vpleten, ker je to stavek iz »popravka«, tiskovna hiba »u« pa ne izpreminja popravka, ker je stavek enkrat prav tiskan. To je vsakemu jasno, samo onim ne, ki mislijo, da za slov. list ne sme biti pravice in da ga lahko vsak šikanira.

Osebnost. Magistratni koncipist g. Vilko Bukovnik je naredil pri c. kr. deželni vlad izpit iz politično — praktične administrativne službe z dobrim vspehom.

Gremil trgovcev v Ljubljani naznanja: glasom razpisa c. kr. trgovinskega ministrstva z dne 9. maja 1908, št. 9756 (glej »Amtsblatt für Handels und Gewerbeverwaltung« letnik 1909, stran 297) dejanje reklamnih koledarjev ni smatrati za dajanje daril, temveč za do sedaj običajno in vže zdavnaj živlelo obliko cenene reklame, radi česar taki z reklamno notico in imenom tvrdke opremljeni predmeti manjše vrednosti nikakor ne morejo predrugačiti konkurenčna razmerja med posameznimi obrtniki. Dajanje z reklamno notico in z imenom tvrdke opremljenih koledarjev manjše vrednosti tedaj ni smatrati za umazano konkurenco in se ne sme prepovedati.

»Zvonček«, XIV. 11: Davorinov: Jesenski stih. Vera Levstikova: Gluhonemi Tonček. Jan Reginov: Neznana bol. Fran Košir: O groblji pri Studencih. S. Česarek: Prvo pismo. Josip Stare: Domače življenje in vojaštvo starih Slovanov. Mladinoljub: Janezovo posvetvo. Davorinov: Zgodba o beraču Damjanu. Ivo Trošt: Konec pravde. Jan Reginov: Ciganska. — Slike: Listopad. Studenec pod Bočen na Štajerskem. Labod. Janezovo posvetvo. Pobožnost. Ulica v Plovidvu. — Pouk in zabava. (Kotiček gospoda Doropoljskega.) — Ljubiteljem mladine, kakor nji sami, ki ji je v prvi vrsti namenjen, najtoplejše priporočamo!

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Alfonz Rakušek, prav. prakt. v Kobaridu K 20 iz neke sodne poravnave. — Češka akcijska pivovarna v Č. Budjevojah je nakazala družbi C. M. 628 K 55 v. S tem prispevkom je dokumentirala, kako ljubljeno je med Slovenci to pivo, mi pa dostavljamo le, da smo te pivovarne hvaležni za rodoljubni prispevek in priporočamo, da prijatelji piva ta slovenski izdelek vedno uvažujejo. — Vesela družba v gostilni g. Val. Gregorica v Mengšu je darovala C. M. družbi 20 K ob prihodu ljubega prijatelja.

Hrvatsko — srbski tečaj, ki ga v imenu »Slovenskega kluba« vodi prof. Ilesič (Mestni deklški licej, poseja 70 dam in gospodov.

Simon Gregorčičeva knjižnica, Wolfova ulica 10/I. je odprta vsaki dan pop. od 4.—8. ure, ob nedeljah dop. od 9.—12. ure. Knjige se izposojajo vsakomur.

Izgubljen dežnik. Neznana dama je pustila že pred tedni svoj dežnik v Simon Gregorčičevi knjižnici. Naj se oglasi!

Simon Gregorčičeva knjižnica, Wolfova ulica 10/I. (g. Hribar ml., Blaž in Pečnik so darovali nekaj knjig knjižnici. Vodstvo se tem potom zahvaljuje in opozarja posestnike zaprašnik knjižnic, da sledijo tem lepim zgledom. S prosveto k svobodi!

Polardi ali kapuni. Sluga nekga perutinarkega zavoda je nesel predvčerajšnjim v hotel »Slon« nekaj polardov. Na mitnici so mu rekli, da so kapuni. Ker je treba od kapunov plačati 13 vin., od polardov pa 5 vin., je moral sluga oditi na drugo mitnico, od tam pa na ravnateljstvo, ker se je izkazalo, da so res polardi. Med tem pa je bilo že prepozno za večerjo in hotelir polardov ni več sprejel.

Starine so izkopali. Včeraj popoldne so pred Prulami pri kopanju nekega kanala, katerega kopljejo do Ljubljane, izkopali več zanimivih starin. Te starine so lončene in obstojajo iz raznovrstnih malih piskrčkov, okroglih nabiralnikov za denar in več drugih, jako ličnih stvari. V kanalu so se nahajale še mnoge take reči, katere so po mnenju občinstva, še izza rimskih časov. Ker so pred nekaj tedni kakih 100 m naprej tudi našli globoko v kanalu na neki rimski zid Poleg se je takoj nabralo mnogo občinstva, zla-

sti pa še otrok. Tudi so hoteli nekateri od njih kaj kupiti, ali se jim je odgovorilo, da bode g. inženir te stvari vzel.

— **Martinov večer** z gledališko predstavo priredil »Sokol na Viču«, dne 16. t. m. v salonu gostilne pri Travnu na Glincah. Vspored: šaljiva enodejanka »Doktor Hribar«, po igri srečelov, prodaja Martinove gosi, godba in ples. Začetek ob pol 8. uri zvečer, vstopnina 40 vin. Na zdar! Odbor.

— **Razpisana** je Ivana Baptista Wagnerja dijaška ustanova v znesku 300 K. Vložitveni pogoji razvidni so iz razglašene na mestni deski.

— **K. notici** o aretiranim brivcu v predvečerašnji številki našega lista pristavljamo, da je bila zadeva Krantzja že 2. t. m. poravnana. To zato, ker ne maramo nikomur delati krivice.

— **Nesreča.** Rozman Pavli, osemletni hčerki železniškega delavca iz Ljubljane je padel te dni na levo nogo likalnik in jo težko poškodoval. Revica je morala iskati pomoči v deželni bolnici.

— **Zlobni pijanci.** Te dni so prišli trije pijani fantje po državni cesti iz Ljubljane v Zgornjo Šiško k hiši Jožefa Sitarja. Pijanci so odtrgali od hišnih vrat drog in jih poškodovali. Poleg tega je vrgel eden izmed pijanih fantov kakor pest debel kamen skozi okno v sobo, vsled česar je razbil šipo.

— **Umrli so:** Ciril Zupan, sin trgovskega sluga, 3 mesece. — Anđela Koler, del. tob. tov., 28 let. — Helena Frelj, kramarica, 63 let. — Matija Mramor, sin posestnika, 12 let. — Josip Konič, tov. delavec, 41 let. — Marija Jerič, žena delavca, 44 let. — Ela Srakar, hči gostilničarja, 5 let.

— **Waldemar Psylander,** ljubljenski kino obiskovalcev igra danes v drami »V oblasti strasti«. — Jutri »Zlati križec«, drama in krasna veseloigra »Gorje, če se izpuste«, veseloigra, dva dela. — V torek senzacija te seziže »Živ in mrtev« v 5 delih. Kriminalni roman.

Trst.

60.000 brezpravnih. O številki 60.000 govorimo in pišemo neprestano. In to je tudi potrebno. S tem javnosti naznanjamo, da je 60.000 Slovencev v Trstu, ki ne uživajo nikakih pravic. Vlada ve, koliko nas je, a vključ temu nas ne mara upoštevati. Sicer pa nas je še mnogo več, če upoštevamo dejstvo, da so se vršile pri zadnjih volitvah velike falsifikacije. Poleg tega pa imamo na stotine in stotine prodanih duš — lakozvanih renegatov. — Toliko nas je, da nas bi vlada morala upoštevati. Sicer bi nam morala dati po ustavi zajamčene pravice tudi tedaj, če bi nas bilo v Trstu samo par tisoč. Saj tudi Nemci dobe te pravice; pravzaprav pa dobe Nemci več, nego jim gre. V Ljubljani jih je peščica, pravica pa imajo več kakor Slovenci. V Trstu jih je kakih 8000, pa imajo vse, kar se jim poljubi: nemške šole, nemške napise itd. V boljših državnih službah so tudi sami Nemci. To velja za vse kraje. Slovenci v Trstu smo silno zatirani. Vlada nas prezira, kjer le more. Na pošti so sami nemški in italijanski napisi, na železnici, sodniji, policiji, namestništvu istotako. Uradniki v teh uradih so skoraj sami Nemci, čeprav nimajo z ozirom na majhno številco Nemcev v Trstu do tega niti najmanjše pravice. Zaponiti pa si moramo, da temu ni nihče drugi kriv, kakor naša avstrijska vlada, ki sicer hoče biti za vse narode enako pravična — toda samo na papirju, v zarijavilih paragrafi. Ali nas na ta način misli uničiti? Če bomo trdni, nas ne bo uničila, pač pa nas bo odbila od sebe. Čeprav je naš narod nezaveden — po krivdi vlade — pa vendar upamo, da pride čas, ko se mu zasveti. — Velika sila je v slovanski vzajemnosti. To naj bi spoznal vsak Slovenec. Izobražujmo se, bojimo se, edino pri tem poglobljamo vedno bolj svoja čustva v smislu jugoslovanstva, spoznamo, da smo en narod, da smo krvni bratje in šlo bo. Avstrija pa se bo nekoč še kesala, da je bil njen nastop proti nam tako nečloveški in protipraven.

Jugoslovanska manifestacija v Trstu bo jutri, v soboto, ko dospelo v našo sredo bratje Hrvati. Ta manifestacija bo tem večja z ozirom na dogodke, ki se odigravajo sedaj v naši domovini. Nas mora prevevati le ena misel, kako se v sedanjih za nas žalostnih in kritičnih časih tem tesneje združiti. Bili so časi, ko se niti Slovenci nismo hoteli poznati med seboj — kaj šele, da bi priznali Hrvate in Srbe za svoje brate! Sedaj je mnogo drugače. Naš narod se nahaja na poti spoznanja. Predsodki so začeli vedno hitreje padati. Približuje se dan, ko se bomo znašli vsi

Jugoslovani (bodisi Slovenci, Hrvati ali Srbi) v skupnem taboru. Ko se to zgodi, tedaj bo tudi naša moč večja in tisti, ki nas danes tlačijo, nas bodo morali upoštevati. Slovenci, jutri (v soboto) zvečer vsi na kolodvor, da sprejmemo svoje krvne brate, kakor se spodobi!

Roparski umor!

V Varaždinu.

Dne 2. t. m. so našli hrvaški kmetje in delavci, ko so jutraj na vse zgodaj hoteli v Varaždin k cerkvenim ranim službam božjim, na cesti tik pred Varaždinom trgovca z živino, Mijo Kralja,

mrtevga v mlaki strnjene krvi.

Po vsem Varaždinu je bila znana ta povica po bliskoma. Vse je drlo iz mesta na kraj umora, koder je tudi že bila zbrana uradna komisija. Poleg mrtvega pa so našli v cestnem prahu, od trupla na pol zakrit

krvav, težek in precej dolg kol.

Vsakomur je bilo takoj jasno dovolj, da se je tu dogajal roparski umor, kajti Mijo Kralj je imel pri sebi vedno velike svote denarja in tudi dragocenosti tako v zlatu, kot tudi v papirjih. Tokrat pa se je ravno po neki dobri kupčiji, hotel vrniti domu v Ceste na Hrvaškem. Nenadoma, najbrže brez odpora, pa ga je zasegla roka morilca. Takoj so pričeli iskati za zločincem in kmalu so iztaknili, da je dne 2. t. m. nenadoma izginil iz Varaždina neki delavec

Janez Leskovar,

ter jo pobrisal najbrže na Štajersko. Takoj so obvestili ne le vse obmejne orožniške postaje in straže, marveč sploh ves Srednji in Spodnji Štajer. A poteklo je dokaj dni in že so mislili, da je zločinec odnesel neopažen pete, kar se zgodi v Štorih pri Celju pred par dnevi neki delavec in prosi dela. Ni pa še delal par ur na polju, ko ga pride iskat tamošnji orožnik. Seveda so ga takoj prijeli in oddali sodišču v Varaždinu. Leskovar baje skuša zločin utajiti.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

ALBANSKI PRIPRAVLJAJO NOV NAPAD.

Belgrad, 13. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) »Tribuna« poroča iz Ohrida, da oborožujejo pristati Essad-paše Topčanijske dogovore o novem napadu na Srbijo.

Plemenskim poglavarjem v Ljumi je naročeno, da pripravijo ljudstvo na napad; puške in municijo so vsi moški že prejeli in tudi so že dospeli bolgarski oficirji, ki vodijo celo stvar.

Belgrad, 13. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Belgrajska policija je prejela na tukašnji postaji devetdeset Bolgarov, ki so hoteli z napačnimi potnimi listi potovati proti Reki in so se izgovarjali, da gredo v Ameriko. Ker je bila opravičena domneva, da so namenjeni v Albanijo v svrhu hujskanja Arnautov, so bili vsi poslani preko Pirota nazaj na Bolgarsko.

Belgrad, 13. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V tukašnjih političnih krogih novemu sovražnemu gibanju v Albaniji proti Srbiji ne pripisujejo posebne važnosti. Večje kake akcije ni pričakovali, ker je ostal zadnji poskus Arnautom preveč v spominu. Sicer kažejo mnoga znamenja, da se od raznih, posebno bolgarske strani vrši v Albaniji sistematična propaganda za nov vpad, ali ostalo bo najbrže samo pri tem, da bodo bolgarski četaši mesto iz Bolgarske poskušali vpadati na srbsko ozemlje iz Albanije, ker bolgarska vlada noče nositi pred Evropo odgovornosti za četaško akcijo.

Za vse slučaje se pa nahajajo ob albanski meji večji orožniški oddelki in močne vojaške posadke.

KARADJORDJEV ZVON.

Belgrad, 13. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) V soboto pride v Belgrad rumunski profesor Nikola Jorga (znan prijatelj Srbov. Op. ur.) z zgodovinskim Karadjordjevim zvonom, ki ga izroči v nedeljo kralju.

POSEBNO SRBSKO PRISTANIŠČE V SOLUNU.

Belgrad, 13. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Grška vlada je sporočila srbski vladi, da je pripravljena odstopiti Srbiji v Solunu zemljišče, na katerem bi se zgradilo posebno srbsko pristanišče, ki bi vživalo vse pravice eksteritorialnosti, t. j. grške oblasti ne bi vršile v njem nobenega nadzorstva, ono bi služilo samo in izključno srbski trgovini.

Srbska vlada je poslala v Solun kot svojega zastopnika ministra pravosodja Jankoviča, ki celo zadevo prouči na licu mesta s posebno komisijo, ki se že nahaja v Solunu.

Dunajske vesti izostale, ker je telefonska zveza pretrgana tako na progi Ljubljana - Dunaj, kot tudi Ljubljana - Trst.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Danes ter vsako nadaljno soboto in nedeljo se dobe sveže krvave, jetrne in mesene

klobase.

Točim pristni cviček iz Gadove peči in druga štajerska in goriška vina.

Za obilen obisk se priporoča

Joško Jebačin,
Dolenjska cesta.

Nič več : : : : : draginje!

Vsako sredo in soboto se prodajajo ostanki različnega blaga za obleke in perilo skoro polovico ceneje kakor v cetih kosih pri tvrdki

„Hermes“
brata Wokač
Šelenbugova ulica št. 5.

v prvem nadstropju

— (nasproti glavne pošte). —

Moderne kožuhovine za dame

kakor mufi in ovratnice, otročje garniture, kožuhovinaste čepice, ovratnice in rokavice za gospode v obilni izbiri in poljubni ceni

v modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

V delo se sprejme takoj več mladih in krepkih tesarjev

pri

Ivan Zakotniku,
tesarski mojster,
Ljubljana, Dunajska cesta.

V najem se odda za več let

nova hiša —
z dvema stanovanjema, vrtom
in
gostilno

z vsemi gostilniškimi prostori, vse za
letno najemnino 500 K.

Županstvo Zg. Šiška.

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Advokat dr. Jos. Ažman

Nov odvetnik in zagovornik : :
Ljubljana
Dunajska cesta št. 61l.

Damski paletoji

v vsakovrstnih barvah, 130 cm dolgi, najmodernejših
fason od K 14— naprej.

— Raglani za gospode —

najboljše izdeljave od K 20— naprej.

Paletoji za deklice in dečke

najnovejših vzorcev od K 10— naprej.

Največjo zalogo konfekcije za dame, deklice in gospode po priznanih nizkih cenah priporoča

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Del. glavica:

8,000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K 1,000.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Poslovalnica „Prve ces. kr. avstrijske državne razredne loterije.